

Sarsılmaz birliyin təcəssümü

Əvvəli 1-ci səh.

Yeni bu onu göstərir ki, biz həm iş yerlərinin yaradılması istiqamətində uğurlara nail oluruq, həm də abadlıq işləri aparılır.

Ölkədə idmana, idmançılara göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlət başçısına və Birinci vitse-prezidentə minnətdarlıq edən veteran idmançı və digər sakinlər təsdiqlədilər ki, Prezident yürütdüyü siyasətlə xalqa layiqli xidmət edir. Məhz buna görə də xalq öz liderinə güvənir, inanır və hər zaman dövlət başçısının siyasətini dəstəkləyir.

Əlavə edək ki, bu istirahət məkanında "Ahillər Günezi Mərkəzi" də fəaliyyət göstərir. Mərkəz Prezident

İlham Əliyevin "Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara və digər şəxslərə göstərilən sosial xidmətlərin genişləndirilməsi üçün əlavə tədbirlər haqqında" 2019-cu ilin iyun ayında imzaladığı sərəncama əsasən yaradılıb. Burada hər gün sosial yardıma ehtiyacı olan 50 ahiyə növbəlik əsasnda pulsuz xidmət göstəriləcək. Bu da Prezidentin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara göstərdiyi qayğının daha bir nümunəsidir.

Göründüyü kimi, dövlət başçısının məqsədyönlü və ardıcıl şəkildə həyata keçirdiyi qlobal, genişmiqyaslı və çoxşəxli iqtisadi siyasəti ölkəmizin inkişatı üçün, iqtisadi tələqqisinin, insanların sosial rifahının daha da yüksəlməsinə təmin edilməsinə yönəlib.

Bütün bunları isə beynəlxalq təşkilatların keçirdiyi rəy sorğuları da təsdiqləyir. Fransanın "Opinion Way" şirkətinin hələ mart ayında Azərbaycanda keçirdiyi rəy sorğusunun nəticələri ölkəmizlə yanaşı, beynəlxalq miqyasda da böyük maraqla qarşılanmışdır. Şirkətin sorğusunda sadə azərbaycanlıların sosial-siyasi baxışları əks olunmuşdu.

Dərin təhlillər elə ilkin təəssüratı tamamlayıb - Azərbaycan vətəndaşlarının mütləq ekseriyəti İlham Əliyevin liderliyindən, fəaliyyətindən və islahatlar kursunun nəticələrindən tam razıdır. Prezidentin fəaliyyətini respondentlərin 85,1 faizi müsbət qiymətləndirirdi haldə, sorğunu iştirakçıların cəmi 6,8 faizi "mənfii" ca-

vləndirib. Yeni İlham Əliyevin siyasəti liderliyi alternativsizliyini tam qoruyur.

Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətinin ən uğurlu nəticəsi kimi isə rəy sorğularınının 80,1 faizi ölkədəki mövcud ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi sabitliyin qorunub saxlanılmasını dəyərləndirib. Dövlət başçısının islahatlar kursuna isə sorğuda iştirak edənlərin 90,5 faizi müsbət münasibət ifadə edib.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, xalqın İlham Əliyev sevgisi sarsılmaz birliyin təcəssümüdür.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Qeyri-neft sənayesinin əsas ünvanı - sənaye parkları

İlham ƏLİYEV: "Orada güzəştli şərtlər tətbiq olunur, investorlar vəsait qoyur, iş yerləri yaradılır və nəticə etibarilə ölkəmiz inkişaf edir"

Əvvəli 1-ci səh.

Öncə onu qeyd edək ki, Azərbaycanda sənaye parkları yaradılarkən xarici ölkələrin bu sahədəki müsbət təcrübəsi öyrənilmiş, o cümlədən BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatının (UNIDO), Türkiyənin Türk Əməkdaşlıq və İnkişaf İdarəsinin (TİKA) ekspertlərinin tövsiyələri nəzərə alınmışdır. Yalnız bu səviyyədə təhlillərdən sonra Prezidentin 24 aprel 2013-cü il tarixli fərmanı ilə "Sənaye parkları haqqında Nümunəvi Əsasnamə" təsdiq edilmişdir.

Əsas məqsədi innovativ və yüksək texnologiyalar əsasında rəqabət qabiliyyətli sənaye istehsalının inkişafı, xidmətlərin göstərilməsi üçün mümbit şəraitin yaradılması və bu sahədə sahibkarlığın dəstəklənməsi, iqtisadiyyatın, o cümlədən qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafının təmin edilməsi, yerli və xarici investisiyalar üçün daha əlverişli mühitin yaradılması, əmək qabiliyyətli əhəlin istehsal sahəsində məşğulluğunun artırılması və s. olan sənaye parklarında bir sıra stimullaşdırıcı tədbirlər (sənaye parklarının rezidentləri qeydiyyatda alındıqları tarixdən 7 il müddətinə əmlak, torpaq, gəlir və ya mənfəət vergilərindən, istehsal məqsədilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından azad olunurlar, parklar lazımı infrastrukturla təmin edilir, torpaq sahəsinin icarə haqqı aşağı həddə müəyyən olunur, inzibati prosedurlar sadələşdirilir, sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəli həyata keçirilməsi üçün xidmətlər təşkil edilir) tətbiq olunur.

Bütün bu imtiyaz və güzəştlər sayəsində sənaye parkları qısa müddət ərzində özlerini doğrultmuş, qarşılına qoyulan vəzifələrin öhdəsindən gəlmişlər. Məsələn, Prezidentin 2011-ci il 21 dekabr tarixli fərmanı ilə yaradılan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının artıq 18 rezidenti var və onların layihələri üzrə sənaye parkına 2,9 milyard dollar investisiya qoyulmuş, həmçinin 5000-dən artıq daimi iş yeri açılmışdır. Parkın sənaye zonasında bir çox vacib sahələr üzrə müəssisələrin - parkın rezidentlərinin fəaliyyət göstərməsi üçün geniş imkanlar yaradılmışdır.

Dövlət başçısının 2011-ci il 28 dekabr tarixli sərəncamı ilə yaradılan Balaxanı Sənaye Parkının idarəedici təşkilatı isə "Təmiz Səhər" ASC-dir. "Yaşıl iqtisadiyyat"ın inkişafında xüsusi əhəmiyyətə malik olan parkın təşkilində başlıca hədəf təkrar istehsal sahəsinə maraq göstərən po-

tensial sahibkarlar və investorlar üçün əlverişli şərait təklif etməkdir. 2017-ci ilin sentyabrında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə birinci hissəsinin açılış mərasımı olmuş parkda 41,3 milyon manat investisiya ilə 16 rezident qeydiyyata alınmışdır.

Dövlət başçısının 2015-ci il 3 iyun tarixli sərəncamına əsasən yaradılmış Qaradağ Sənaye Parkının əsas vəzifəsi ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafının təmin edilməsi, sahibkarlığın dəstəklənməsi, müasir texnologiyalara əsaslanan rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalı və xidmətlər göstərən parkda rezident kimi qeydiyyata alınmış "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə dəyəri 85 milyon dollar, ilik istehsal gücü 20 min ton iplik olan 2 fabriki 2018-ci ilin fevralında Prezidentin iştirakı ilə istifadəyə verilməmişdir. Avadanlıqları Almaniya, İspaniya və Yaponiya şirkətlərindən alınan həmin fabriklərdə 750 nəfər çalışır.

Bunlardan əlavə, ölkədə əsasən əcazətliq sənayesinin inkişafı məqsədilə Pirlahı Sənaye Parkı da fəaliyyət göstərir. Prezidentin 2016-cı il 14 sentyabr tarixli sərəncamı ilə 30 hektar ərazidə yaradılmış parkda sahibkarların bütün zəruri xidmətlərdən istifadə etmək imkanları var. 5 müəssisənin rezident kimi qeydiyyata alındıq park üzrə investisiyanın məbləği 100 milyon dollardan artıqdır. Layihələr üzrə parkda 450-dən çox yeni iş yerlərinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Sonda Nazirlər Kabinetinin cari il aprelin 30-da keçirilən iclasında dövlət başçısının sənaye parkları haqqında söylədiyi fikirləri sitat götürməklə istərdik: "Sənaye istehsalı sahəsində iş sənaye müəssisələrinin yaradılması prosesini yaxşı nəticələr verir. Ancaq biz çalışmalıyıq ki, kiçik, orta sənaye müəssisələri daha da fəal olsun, həm yeniləri yaradılsın, həm də fəaliyyətdə olan sənaye obyektləri öz işini təkmilləşdirsin ki, rəqabətqabiliyyətli məhsullar istehsal olunsun. Bu, həm iş yerləridir, həm yerli istehsalıdır, idxaldan asılılığın aradan qaldırılmasıdır. Sənaye parklarının bu sahədə böyük əhəmiyyəti var. Bizdə sənaye parklarında, sənaye zonalarında 60-a yaxın rezident var. Bu parklara, zonalara artıq 3,3 milyard dollar sərmayə qoyulub. Əgər biz sənaye parklarını yaratmasaydıq, bu vəsait də qoyulmazdı. Orada güzəştli şərtlər tətbiq olunur, investorlar vəsait qoyur, iş yerləri yaradır və nəticə etibarilə ölkəmiz inkişaf edir".

Rəşad MƏMMƏDLİ, "Azərbaycan"

AÇG və "Şahdəniz" Azərbaycanın əsas gəlir mənbəyi olaraq qalır

Təkcə "Azəri-Çıraq-Günəşli"dən 2001-ci ildən bəri 143 milyard 366 milyon dollar gəlir əldə edilib

Əvvəli 1-ci səh.

Hazırda AÇG-də 8 platforma fəaliyyət göstərir. Onlardan 6-sı hasilat platformasıdır. Bu qurğuların hamısından neft və səmt qazı çıxarılır. Bu ilin birinci yarısında onlar ümumilikdə 98 milyon bareldən çox, yəni 13 milyon ton neft verib. Gündəlik ümumi hasilat 542 min 400 barel təşkil edib. Ayrı-ayrı platformalar üzrə isə gündəlik orta hasilatın səviyyəsi belə olub: "Çıraq" - 42 min, "Mərkəzi Azəri" - 131 min, "Qərbi Azəri" - 120 min, "Şərqi Azəri" - 94 min, "Dərinsulu Günəşli" - 96 min və "Qərbi Çıraq" - 60 min barel.

AÇG-də indi 124 neft hasilatı quyusu, 51 su və qaz injektor quyusu fəaliyyətdədir. Burada yeni quyular da qazılır ki, onların da sayı cari ilin birinci yarısında 7 olub.

Məlum olduğu kimi, bu yataqlardan neftlə bərabər səmt qazı da hasil edilir. Həmin qazın bir qismi layların təzyiqini saxlamaq üçün yenidən kollektora vurulur. Məvi yatacağın böyük hissəsi isə təmənənəsiz olaraq Azərbaycana təhvil verilir, yeni SOCAR-ın (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) qazpaylama sistemine ötürülür.

Bu ilin birinci yarısında da əsasən Səngəçal terminalı, həmçinin Neft Daşarındakı qurğular vasitəsilə SOCAR-a gündə orta hesabla 5 milyon kubmetrdən çox, ümumilikdə isə 0,9 milyard kubmetr səmt qazı verilib.

AÇG-nin emaliyyatçısı olan BP Azərbaycan şirkətindən aldığımız məlumatlarda o da bildirilir ki, ilin birinci yarısında layihə üzrə emaliyyat xərcləri 272 milyon dollardan çox təşkil edib. Əsaslı xərclər isə 657 milyon dollardan artıq olub.

Hazırda AÇG-nin tərəfdaşları bunlardır: BP (Böyük Britaniya, 30,37 faiz), SOCAR (Azərbaycan, 25 faiz), "Sevron" (ABS, 9,57 faiz), "Inpex" (Yaponiya, 9,31 faiz), "Ekvinox" (Norveç, 7,27), "Eksomobil" (ABS, 6,79 faiz), TPAO (Türkiyə, 5,73 faiz), "İtoçu" (Yaponiya, 3,65 faiz), ONGC Vides Limited (Hindistan, 2,31 faiz).

2017-ci ilin sentyabrında AÇG üzrə dəyişdirilmiş və yenidən işlənməsi Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişi (HPBS) imzalanarkən də tərəfdaşlar eyni olaraq qalıb. Bu da Azərbaycanın yaradığı mükəmməl beynəlxalq əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq formatının

daha bir nümunəsidir. Yeni HPBS-yə əsasən AÇG-nin işlənməsi müddəti 2050-ci ilədək uzadılıb. Beləliklə, AÇG blokuna həmin vaxtdək 40 milyard dollardan çox investisiya yatırılması planlaşdırılıb. Beynəlxalq tərəfdaşlar ARDNF-yə 3,6 milyard dollar bonus ödəyəcəklər. Onlar 2018-ci ilin əvvəlində ARDNF-yə 450 milyon dollardan ibarət ilk bonusu həyata keçiriblər.

Artıq yeni sazişə uyğun olaraq mühüm işlərə başlanıb. Belə ki, bu ilin aprel ayında AÇG-nin işlənməsinə növbəti mərhələsi sayılan "Azəri Mərkəzi Şərqi" (AMŞ) layihəsinə start verilib. 6 milyon dollar dəyərində olan bu layihəyə yeni dəniz platformasının və digər qurğuların tikintisi daxildir. AMŞ platforması gündə 100 min bareldək neft və 350 milyon standart kubfutədək qaz hasil etmək gücündə layihələndirilib. Bu qurğunun istismar müddəti ərzində 300 milyon barelə qədər əlavə neft hasil edəcəyi gözlənilir. Sözügedən layihə çərçivəsində ilk hasilatın 2023-cü ildə əldə ediləcəyi nəzərdə tutulub.

AMŞ üzrə iki ay əvvəl artıq tikinti işlərinə başlanıb.

"Şahdəniz"də də işlər nəzərdə tutulan qrafikə uyğun irəliləyir. Birinci yarım ildə yataqdan Azərbaycan (SOCAR-a), Gürcüstan (GOGC-ə), Türkiyə (BOTAŞ-a) bazarlarına BTC şirkətinə qaz çatdırılması davam edib. 6 ay ərzində yataqdan - "Şahdəniz Alfa" və "Şahdəniz Bravo" platformalarından ümumilikdə 8,4 milyard standart kubmetr qaz və təqribən 2 milyon ton (14,4 milyon barel) kondensat hasil olub.

Ötən il iyul ayının sonunda "Şahdəniz Bravo"dan ilk qaz əldə edildi vaxtdan hasilat tədricən artmaqda davam edib. Mövcud "Şahdəniz" qurğularının hasilat gücü hazırda gündə 56 milyon (ildə 20 milyard) standart kubmetrdir.

AÇG-dən və "Şahdəniz"dən əldə olunan gəlirləri Azərbaycan dövləti ölkənin, xalqın ən ümdə problemlərini həlləyə yönəldir. Bu gəlirlər eləcə də ARDNF-də Azərbaycanın sabahı üçün qorunub saxlanılır. Bir sözlə, ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Qüdrətli dövlət, yüksək sosial rifah

Azərbaycanın artan iqtisadi imkanları davamlı inkişaf üçün real zəmin yaradır

Əvvəli 1-ci səh.

İyulun 31-də Prezident İlham Əliyevin yanında sosial-iqtisadi sahə ilə bağlı keçirilən müşavirədə ilin birinci yarımlının yekunları ilə bağlı qeyd edilən göstəricilər həqiqətən də Azərbaycanın inamlı inkişafının uğurlu davamından xəbər verir.

Müşavirədə dövlət başçısı son illərdə həyata keçirilən islahatlardan söz açaraq vurğuladı ki, artan iqtisadi imkanlar sayəsində sosial sahədə, yəni əhəlin rifah halının yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm qərarlar qəbul edilib. Dövlət əlavə gəlirlərin, demək olar ki, tam həcmi sosial sahəyə yönəldir. Çünki sosial sahə hər zaman prioritet olub və bu gün də belədir: "Azərbaycan vətəndaşlarının rifahı, onların yaşayış səviyyəsi daim diqqət mərkəzindədir və imkan daxilində biz bu məsələləri həll edirik". Prezident vurğuladı ki, dövlətin iqtisadi gücü sosial sahəyə bilavasitə təsir etməlidir və edir. Azərbaycan bundan sonra da bu yolla gedəcək.

Təbii ki, uğurlu iqtisadi islahatlar əlavə gəlirlərin həcmi artırmaqla insanların sosial-iqtisadi rifahının yüksəldilməsinə, kompleks sosial paketlərin həyata keçirilməsinə imkan verir. Bu da bir daha göstərir ki, dövlət idarəetməsində, genişmiqyaslı islahatların həyata keçirilməsinin mərkəzində insan amili, sosial rifahın yüksəldilməsi dayanır.

İlin əvvəlindən başlayaraq Prezidentin böyük sosial islahatlar paketi çərçivəsində qəbul edilən qərarlar həqiqətən də inqilabi addımlar idi. Dövlət başçısının iki böyük sosial islahat paketi xalq tərəfindən çox yüksək dəyərləndirildi. Birinci paket 3 milyon vətəndaşın məaa, pensiya və sosial müavinətlərinin artırılmasını təmin etdi. Beləliklə, mühüm sosial məsələlərin həllinə 1,6 milyard manat yönəldildi. İkinci paketin icrası ilə bağlı hazırlıq işləri tamamlanıb və sentyabrın 1-dən minimal məkhaqqının 250 manata çatdırılması, əlavə olaraq 400 min nəfərin məaaşının 20-50 faiz artırılması nəzərdə tutulub.

Bu il minimum məkhaqqının iki dəfəyə yaxın artırılması təmin edilib və bu tədbir 950 min insanın məkhaqqının artımına imkan verib. 300 min illiqli olan şəxslərdən ibarət 600 min vətəndaşın müavinət və təqaüdlərində orta hesabla 100 faiz, 500 minə qədər məcburi köçkünlün müavinətində 50 faiz artım edilmiş, 100 mindən artıq tələbəniz təqaüdləri artırılıb. Minimum pensyanın 72 faiz artırılması 650 min insanı əhatə edib. Eyni zamanda, dövlət sektorunda işləyənlərin məkhaqqarının sentyabrın 1-dən artırılması ilə əlaqədar 94 min nəfərin (xüsusi şərtlərlə pensiya təyin edilmiş şəxslər) pensiyasının artırılması təmin ediləcək. 800 min vətəndaşın problemləri kreditləri ilə bağlı çətinliyi də aradan qalxıb. Ümumilikdə builki sosial islahatlar nəticə etibarilə birbaşa olaraq 4,2 milyon insanın yaşayışına mühüm dəstəkdir.

Rəşad FİZULİOĞLU, "Azərbaycan"

"Xəzərin mühafizəsində birik, birlikdəyik" devizi altında iməcilik keçirilib

Avqustun 9-da Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN) və Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təşkilatlığı ilə Buzovna çimərliyi ərazisində dəniz sahiliinin plastik və digər tullantılardan təmizlənməsi məqsədilə "Xəzərin mühafizəsində birik, birlikdəyik" devizi altında iməcilik keçirilib.

Monitoring İdaresi də fəaliyyət göstərir. Nazir müavini dəniz ətrafındakı işə obyektlərinin sahiblərinə də müraciət edib. O, tullantı sularının təmizlənmədən dənizə axıdılmaması üçün təmizləyici qurğuların quraşdırılmasını vacibliyini diqqətə çatdırıb. F.Əliyev çimərliyə gələnləri qida qalıqlarını dənizə atmamağa çağırıb.

Sentyabrın sonuncu həftəsinin Beynəlxalq Dəniz Günü kimi qeyd edildiyini dəyən nazir müavini həmin ərazidə də tədbirlər keçiriləcəyini vurğulayıb.

Yeni Azərbaycan Partiyası icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai Birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov təmizlik aksiyasının əhəmiyyətindən danışdı. O, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında yürüdülmüş uğurlu siyasətdən bəhs edib, dövlət başçısının ekoloji məsələlərə xüsusi diqqət yetirdiyini bildirdi: "Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin təşkilatlığı ilə Xəzər dənizinin Buzovna sahiliində "Xəzərin mühafizəsində birik, birlikdəyik" devizi altında kütləvi təmizlik aksiyası keçirilib. YAP-la ETSN birgə fəaliyyət planı haqqında sənəd imzalanıb. Biz ar-

dıcıl olaraq bu proqramları yerinə yetiririk. Bundan öncə isə hər iki qurumun birgə təşkilatlığı ilə "Ətraf mühitin mühafizəsində gənc nəslin rolu" mövzusunda yay məktəbi təşkil olundu. Biz hamımız bir yerdə həmin yay məktəblərində iştirak etdik. Təbii ki, bundan sonra digər proqramların icrası həyata keçiriləcək. Həmin layihələr Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın tapşırığı əsasında icra olunur".

Respublika Ağsaqqallar Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Fəttah Heydərov, Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Eldar İbrahimov, Azərbaycan Milli Elmlik Akademiyasının akademiki Həsən Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun direktoru, akademik Ramiz Məmmədov, "ASAN Radio"nun direktoru Emin Musəvi və başqaları tədbirin əhəmiyyətindən danışdı, ətraf mühitin mühafizəsində cəmiyyətin bütün üzvlərinin iştirak etməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Tədbir bədii hissə ilə davam edib.

Qeyd edək ki, Xəzər dənizinin Azərbaycana aid sahiliindən-cənubə qədər şimal zolağı boyunca bu cür təmizlik aksiyaları əvvəllər də keçirilib.

Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Avrasiya Xalqları Assambleyasının rəhbərliyi ilə görüşüb

Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu Avrasiya Xalqları Assambleyası qeyri-hökumət təşkilatları beynəlxalq ittifaqının Baş katibi Andrey Belyaninov, onun birinci müavini, Avrasiya Xalqları Assambleyasının baş katibliyinin rəhbəri Svetlana Smimova, müavini Mixail Fyodorov, assambleyanın baş katibliyinin rəhbərinin layihə fəaliyyəti üzrə müavini Tatyana Fyodorova, beynəlxalq öməkdaşlıq üzrə müavini Yuliya Petrova və assambleyanın Beynəlxalq Mədəni Öməkdaşlıq Şurasının sədri Elmira Şerbakova ilə görüşüb.

Səfirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə rəhbərlik etdiyi təşkilatın fəaliyyəti, həyata keçirilən layihələr haqqında məlumat verən Andrey Belyaninov 2019-cu il sentyabrın 30-dan oktyabrın 4-dək Azərbaycanda "LİFFT-2019" IV Avrasiya Ödəbiyyat Festivalının təşkil olunacağını diqqətə çatdırıb. Baş katib sözügedən tədbirin Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə keçiriləcəyini vurğulayıb. O, həmin ərəfədə ölkəmizdə Avrasiya Xalqları Assambleyası Günlərinin təşkilinin planlaşdırıldığını və tədbirin keçirilməsində Azərbaycan tərəfindən müvafiq kömək göstərilməsini xahiş edib, bu cür tədbirlərin Monqolustan və Bolqarıstanda da keçirildiyini bildirdi.

Səfir Polad Bülbüloğlu assambleyanın fəaliyyəti barədə etirafı məlumata görə təşəkkürünü bildirərək səsləndirilən təklifin nəzərdən keçiriləcəyini qeyd edib.

Görüşdə regionda baş verən proseslər müzakirə olunub. Polad Bülbüloğlu diqqətli son günlər Ermənistan rəhbərliyinin etdiyi məsuliyyətsiz bəyanatlarla çəmək, onların danışıqlar prosesinə ciddi xələf gətirdiyini vurğulayıb.

Mixail Fyodorov təmsil etdiyi təşkilatın "Sülh və quruculuq naminə birgə qalib olduğ" layihəsi barədə məlumat verib, gələcək il İkinci Dünya müharibəsində Qələbənin 75 illiyinin qeyd olunacağını xatırladaraq müharibənin acı nəticələrindən danışdı, digər ölkələrlə yanaşı, Çin, Monqolustan və Hindistanın da bu müharibədə qurban verdiyini bildirdi.

Azərbaycan səfiri son vaxtlar radikal milliyətçiliyin təzahür etdiyini, faşizmin qəhrəmanlaşdırılması cəhdlərinin müşahidə olunduğunu bildirdi, belə halların artmasından narahatlığını ifadə edərək Ermənistanla Qarəgin Nijdey abidə ucaldılmasını misal gətirdi. Diplomata abidənin açılış mərasimində Ermənistanın dövlət rəsmilərinin iştirakı faktını önə çəkərək belə halların çox təhlükəli olduğunu vurğulayıb və buna indiyədək lazımı reaksiya verilmədiyini təəssüflə qeyd edib.

Andrey Belyaninov İkinci Dünya müharibəsi zamanı Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adı almış kifayət qədər azərbaycanlı olduğunu xatırladı, onlardan birinin şərəfinə Bakıda abidə ucaldılması təklifini irəli sürüb. Səfir Polad Bülbüloğlu təklifi müsbət qarşıladı.

Naxçıvanda sosial qayğıya ehtiyacı olanlara fərdi yaşayış evləri, mənzillər və avtomobillər təqdim olunub

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, avqustun 9-da - müqəddəs Qurban bayramı ərəfəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsinə zərər verməyən imkanlar məhdudlaşmış 2 nəfərə, hərbi xidmət vəzifəsinin icrası zamanı sağlamlığını itirmiş 2 şəxsə və Çernobil Atom Elektrik Stansiyasında baş vermiş qəzanın aradan qaldırılmasında iştirak edən 1 nəfərə fərdi yaşayış evi və mənzillər təqdim olunub, eyni zamanda, sağlamlıq imkanları məhdud Azərbaycan Vətən müharibəsi iştirakçısına, hərbi xidməti vəzifəsinin icrası zamanı sağlamlığını itirmiş şəxsə və Çernobil qəzasında sağlamlığını itirmiş 1 nəfərə "NAZ-Lifan-320" markalı minik avtomobili verilib.

müalicələri təşkil edilib, 278 şəxsə sanatoriya və müalicə pansionatlarına göndəriş verilib, 8 nəfərə minik avtomobili, 12 ailəyə fərdi yaşayış evi və mənzil təqdim olunub. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov fərdi yaşayış evi, mənzil və avtomobillə təmin olunanları təbrik edərək deyib: "Azərbaycanda vətən qarşısında xidmətə qatdığı üçün ədalətli şəkildə ödənilməli olan vəzifəyə layiq insanlar üçün dövlət qayğısı ilə əhatə olunmuşdur. Bu gün fərdi yaşayış evi, mənzil və avtomobil təqdim olunanlar da xidmət vəzifələrinin layiqincə yerinə yetirmiş, vətənpərvərlik nümunəsi göstərmiş şəxslərdir. Bunlar o yerdə baş vermiş ki, həmin ölkədə dövlət-xalq birliyi var."

Fərdi yaşayış evləri Şərur rayonunun Maxta, Culfa rayonunun Badamlı kəndlərində tikilib. Mənzillərdən biri Kəngərli rayonunun Qıvrıq qəsəbəsindəki yeni yaşayış binasında, digəri isə Naxçıvan şəhərində yerləşir. Fərdi yaşayış evləri və mənzillər tam təmir olunub, müasir kommunal-məişət şəraiti yaradılıb.

"Artilleriya atəşinin ustaları" müsabiqəsində komandamız gecə atışlarını icra edib

"Beynəlxalq Ordu Oyunları-2019" yarışları çərçivəsində Qazaxıstanda keçirilən "Artilleriya atəşinin ustaları" müsabiqəsi davam edir.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, yarışların növbəti mərhələsində Azərbaycan Ordusunun artilleriyaçıları gecə atışlarını yerinə yeritiblər.

Azərbaycan hərbiçilərinin "Tank biatlonu" müsabiqəsinin yarımfinalındakı rəqibləri məlum olub

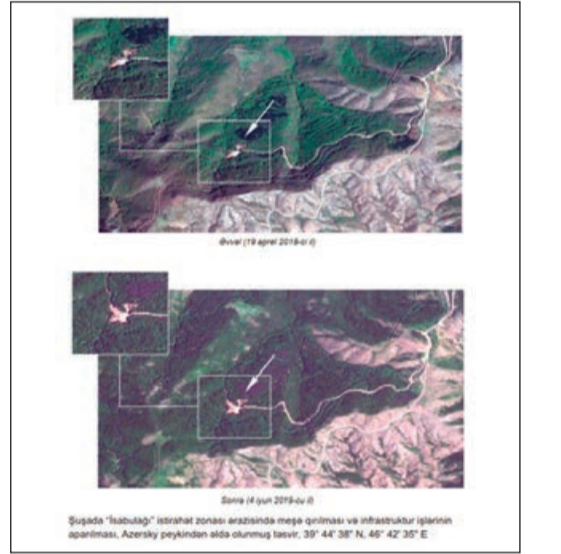

"Beynəlxalq Ordu Oyunları - 2019" yarışları çərçivəsində keçirilən "Tank biatlonu" müsabiqəsinin yarımfinal mərhələsinə yüksəlmiş 16 komanda arasında püşkatma mərasimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, püşkatmanın nəticələrinə əsasən komandaların rəqibləri, çıxış edəcəkləri gün və döyüş texnikasının rəngi müəyyənləşib.

Qırmızı rəngə boyanmış tanklarda çıxış edəcək komandamızın birinci divizionun ikinci qrupundakı rəqibləri Çin, Qazaxıstan və Serbiya heyətləridir.

Azərbaycan XİN və "Azərkosmos" ASC Ermənistanın Dağlıq Qarabağdakı qeyri-qanuni fəaliyyəti ilə bağlı açıqlama yayıb

"Azərkosmos" ASC-nin "Azersky" peyk vasitəsilə cari ilin iyun-iyul ayları ərzində Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində təcavüzkar Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən qeyri-qanuni fəaliyyətlərin monitorinqi nəticəsində Şuşa şəhərində "İsabalığı" ətrafında 0,46 hektar sahədə meşə zolağının qırılması aşkar edilmişdir. Həmçinin peyk təsvirləri vasitəsilə sözügedən ərazinin 0,85 hektar sahəsində yeni tikililər üçün planlama işlərinin aparıldığını qeyd edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi və "Azərkosmos" ASC-nin birgə mətbuat açıqlamasında məlumat verilib.

"Məlum olduğu kimi, Ermənistanın işğal altındakı ərazilərimizdə törətdiyi qeyri-qanuni fəaliyyət, o cümlədən ekoloji terror nəticəsində meşə sahələri sürətlə qırılaraq daşınmışdır. Həmçinin peyk təsvirləri vasitəsilə sözügedən ərazilərdə yeni infrastruktur layihələri həyata keçirilir və təbii resurslar qanunsuz olaraq istismar edilir. "Azersky" təsvirləri vasitəsilə Azərbaycanın işğal olunmuş Kəlbəcər rayonunda qızıl yataqlarının qeyri-qanuni istismarı ilə yanaşı, Tərtər rayonunun Dəmirli mədəni yatağının 740 hektar ərazisində geoloji kəşfiyyat, qazıntılı işlərinin və yeni infrastruktur elementlərinin (yol, bina, qurğu və s.) tikintisinin aparıldığını da müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda, "Azersky" vasitəsilə aparılmış son monitorinqlər zamanı Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində kənd təsərrüfatı sahələrinin qanunsuz istismarının davam etdirildiyi və genişmiqyaslı yanğınların törətdiyi müşahidə edilmişdir. Tərtər Füzuli rayonunun təxminən 15.000 hektar sahəsində yanğınların törətdiyi qeyd edilib.

Göründüyü kimi, Ermənistan Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni fəaliyyətini, o cümlədən təbii sərvətlərin istismarı və talan edilməsi, kənd təsərrüfatı və su ehtiyatları da daxil olmaqla sosial, iqtisadi və neqliyyat infrastrukturunun dəyişdirilməsi, meşələrin qırılması, yanğınların törədilməsi və ətraf mühitə ziyan vuran digər əməllərinin davam etdirir. Bu qanunsuz fəaliyyət Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarının işğalının davam etdirilməsi və möhkəmləndirilməsi, ərazilərimizin ilhaq edilməsi və azərbaycanlı məcburi köçkünlərin öz evlərinə və mülklərinə geri qayıtmasının qarşısının alınmasına yönəlib. Beynəlxalq hüququn, o cümlədən beynəlxalq humanitar hüquq və insan hüquqları normalarını və Azərbaycan qanunvericiliyini kobud şəkildə pozaraq ölkəmizin işğal edilməsi Dağlıq Qarabağ və ətraf bölgələrində qanunsuz fəaliyyəti həyata keçirən Ermənistan, onun fiziki və hüquqi şəxsləri, eləcə də işğal olunmuş ərazilərimizdə qeyri-qanuni fəaliyyətə iştirak edən bütün digər şəxslər və şirkətlər inzibati və hüquqi məsuliyyət daşıyırlar.

Ermənistan anlamalıdır ki, Azərbaycan ərazilərinin hərbi işğalı müvəqqəti xarakter daşıyır və bu torpaqların əvvəl-axır Azərbaycanın nəzarətinə qaytarılması qaçılmazdır. O cümlədən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə təcavüzkar qüvvə tərəfindən vurulan zərər müvafiq beynəlxalq mexanizmlər vasitəsilə hesablanacaq. Ermənistan Azərbaycan tərəfinə vurduğu zərəri ödəyəcək və bütün qeyri-qanuni əməllərinin hüquqi cavabını verəcək", - deyə açıqlamada bildirilib.

Ukrayna vətəndaşlarının adı arzuolunmaz şəxslər siyahısından çıxarılıb

Ukrayna vətəndaşları, Ukrayna Milli Rəqəbət Liqası Federasiyasının (FNLD) idarə heyətinin üzvü Qennadiy Xavkin, habelə Federasiyanın daha iki üzvü İqor Yaremenco və Timofey Çernenko Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi məktubla müraciət edərək adlarının "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş cənəbilərin siyahısı"na salınmamasını xahiş ediblər.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, məktubda FNLD-in prezidenti Marina Kurbanaliyeva və federasiyanın yuxarıdakı adları qeyd olunan üzvləri səfərlə əlaqədar təəssüf hissi keçirdiklərini ifadə edərək Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə və qanunlarına hörmət etdiklərini, habelə Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərinə bil-

məyərəkdən səfər etdiklərini bildiriblər. Sözügedən şəxslər, həmçinin gələcəkdə işğal olunmuş ərazilərə bu kimi səfərlərdən çəkinəcəklərinə dair zəmanət veriblər. Qennadiy Xavkin, İqor Yaremenco və Timofey Çernenkonun müraciəti müvafiq qaydada nəzərdən keçirilib və onların adlarının "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş cənəbilərin siyahısı"na salınmamasına dair qərar qəbul edilib.

Vətəndaşların qəbulu keçirilib

Avqustun 9-da Ədliyyə nazirinin müavini Məhərrəm Əliyev Şamaxı rayonundakı Heydər Əliyev Mərkəzində vətəndaşların qəbulunu keçirib.

Qəbul zamanı ədliyyə fəaliyyəti ilə bağlı müraciətlərə baxılıb, hər bir vətəndaş diqqətlə dinlənilib. Müraciətlərdə qaldırılan məsələlərin bir qismi ehtiva edən ərizələr tapılıb. Digər müraciətlər üzrə nazirliyin qəbulunda iştirak edən aidiyyəti məsul işçilərinə və müvafiq qurumlara tapşırıqlar verilib.

Gənclər və İdman nazirinin müavini İntiqam Babayev avqustun 9-da Tovuz rayonunda Tovuz, Ağstafa və Qazax rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Gənclər və İdman Nazirliyinin saytına istinadla xəbər verilir ki, qəbulda 15-dən çox vətəndaş iştirak edib.

Vətəndaşlar idman avadanlığının, fəxri adlarını, məşqçilik dərəcələrinin verilməsi, qeyri-hökumət təşkilatlarının yaradılması, Gənclər evinin tikintisi və şəxsi məsələlərlə bağlı müraciət ediblər.

Müraciətlərin bir qismi yerində həll olunub. Nazirliyin səlahiyyətlərinə aid olmayan müraciətlərin qeydə alınaraq aidiyyəti üzrə göndəriləcəyi bildirilib. Bir qisim müraciət isə baxılması üçün icraya yönəldilib.

Avqustun 9-da Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin sədr müavinləri Zakir Quliyev Qəbələ rayonunda, Rafiq Aslanov isə İsmayıllı rayonunda vətəndaşları fərdi qaydada qəbul ediblər.

ASC-dən bildirilib ki, müraciətlər əsasən suvarma qaynaqlarının təminatı, yeni subartezian quyularının qazılması, sel sularına qarşı mühafizə bəndlərinin tikilməsi, suvarma kanallarının liddən təmizlənməsi və müxtəlif məsələləri əhatə edib.

Qəbulda hər bir vətəndaşın müraciətini dinləyən Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin sədr müavinləri şikayətlərinin qısa müddətdə araşdırılaraq zəruri tədbirlərin görülməsi barədə qəbulda iştirak edən məsul işçilərə müvafiq tapşırıqlar verilib. Vətəndaşlar tərəfindən qaldırılan məsələlərin bir qismi yerində həll olunub, araşdırılmasına ehtiyac olan müraciətlər nəzərə götürülüb.

AZƏRTAC

Sosial-iqtisadi tənəzzül Ermənistanı uçuruma yuvarladır

İşğalçı ölkədə cari ilin ilk yarısında məişət zorakılığı halları üzrə 176 cinayət işi qaldırılıb

Üvəli 1-ci səh.

Ailə daxilində zorakılıq halları törədənlerin yalnız 3 nəfəri qadınlardır. Qaldırılan cinayət işləri isə ən çox bədən zərərini yetirilməsi, şəxsi əmlakla zərər vermə, valideynlərin öz vəzifələrini yerinə yetirməsindən boyun qaçırması və 16 yaşınadək şəxslərə seksual zərər vermə ilə əlaqədardır. Bundan başqa, təhdid edildiyini bildiren 67 nəfər hüquq mühafizə orqanlarına qoruma tələbi ilə müraciət edib.

Ermənistanın hüquq ekspertləri və vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri qeyd edirlər ki, məişət zorakılığı hallarının artması əhalinin maddi vəziyyətinin ağır olması ilə sıx əlaqəlidir. Buna paralel olaraq bütün səhərlər üzrə gətirilən qıymətli qıymət artımının əhalinin sosial vəziyyətini daha da çətinləşdirib. Yerli mətbuat yazır ki, Ermənistanla digər ölkələrin qıymətli yene də artırılacaq. Bu məlumatdan sonra ermənilər indidən digər ölkələrə alıb saxlamağa başlayıblar:

"Dizel yanacağına qiymətinin hər litr üçün yene 50 dram artacağı ehtimal edilir. Dizel yanacağının qiyməti artacağı təqdirdə fermerlər təxminən 8 min dram əlavə xərc sərf etmək məcburiyyətində qalacaqlar". Ermənistanla gətirdikdə daha da ağırlaşan sosial-iqtisadi durum ölkənin silahı qüvvələrinə daha çox sərəfət etməkdədir. İşğalçı ölkənin hərbi-səhərlərində baş verən son olaylar bunu bir daha göstərir ki, burada əsl xaos hökm sürür.

Bela ki, işğalçı ölkənin silahı qüvvələrində özbaşınalıq baş alıb gedir. Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin istintaq departamentində S.Arman və Q.Hraçya adlı vətəndaşlara qarşı cinayət işinin açılması isə burada böyük uçurum olduğunu göstərir. Araşdırmalardan sonra məlum olub ki, hər iki şəxs külli miqdarda pul mənimsəyib və deladuzluq edib. Məlumatlara əsasən, hər iki adları çəkilən şəxs işğal altındakı Qarabağ ərazisində dislokasiya olan Qarabağ ərazisində dislokasiya olan Ermənistan ordusunun hərbi hissələ-

rinə baş çəkərək, əsgərlərlə tanış olub, geniş əhatə dairəsi olan general qoşunlarının olması barədə əsgərləri inandırma biliblər. Onlar əsgərlərin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılması, təbirlər arasında yerdəyişmə, xəstəxanada müayinə və müalicənin təşkil edilməsi, həmçinin hərbi xidmətdən azad edilməsi kimi məsələlərdə kömək göstərə biləcəklərini deyiblər.

Bu xidmətlərin müqabilində 2018-ci ilin sentyabr ayından 2019-cu ilin may ayınadək saxta general əsgər valideynlərindən 5 mindən 15 min ABŞ dollarınadək pul alaraq mənim səyiblər.

Göründüyü kimi, Ermənistanla hər an sosial partlayışların olacağı gözlənilir. Bu, ölkənin özündə də istisna edilmir. Son illər səfəllərində yaşayayan insanların sayı bir qədər də artıb. Reallıqda işğalçı ölkənin əhalisinin yarısından çoxunun aclıq problemi ilə üzləşməsi danılmazdır. Ermənistanla azgəlləri bir çox ailələr çökək məməllərini artıq kartofla əvəz ediblər. Ermənistan əhalisinin xeyli qismi

et və süd məhsullarını əldə edə bilmirlər. Əksər ailələrin aylıq gəlirləri 100 dolları keçmir. Bu məbləğlə yaşamağın mümkün olmadığını hakimiyyətdəkilərin özləri də açıq qeyd edirlər.

Yoxsul həyat tərzinə döza bilməyən əhali isə miqrasiyaya üstünlük verir. Nəticədə kəndlər boşalır, infrastruktur dağılır. Kəndlərdə əsasən qadınlar, uşaqlar və yaşlı insanlar yaşayır. Həmin ailələrin əməkqabiliyyəti kişiləri isə ölkə xaricində miqrant kimi çalışırlar.

Bütün bunlar qarşıdakı dövr ərzində Ermənistanı heç də sakit günlərin gözləmədiyini deməyə əsas verir. Görünən odur ki, hazırda işğalçı ölkədə hakimiyyət heqiqi işlə yox, avantürə ilə məşğuldur. İqtidar rəsmiləri yalnız populist çıxışlarla camaatın könlünü ələ almaq istəyirlər. Xalq isə bunları görür və etiraz edir. Ele bu fonda da Ermənistanla ictimai-siyasi vəziyyət sürətlə gərginləşir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Qabaqcılıq nümunəsi

Pambıq kəndin simasını, kəndlinin güzəranını dəyişir

Pambıq hər zaman bu yerlərin ruzisi, bərəkəti sayılıb. Onu təsadüfən "ağ qızıl" adlandırmayıblar. Taleyini torpağa, halal zəhmətə bağlayan kəndli üçün pambıq yaxşı dolanışqı, xoş güzəran mənbəyi olub. Təəssüf ki, bu gəlirli sahə 1990-cı illərin əvvəllərindən başlayaraq unudulmuş, sovet dövrünün qalığı kimi ona arxa çevrilmişdi. Kənd təsərrüfatında bu strateji sahəni inkişaf etdirməyə dövlət səviyyəsində uzun illər boyu marağ göstərilməmiş, zaman-zaman formalaşmış pambıqçılıq mədəniyyəti tənəzzülə uğramışdı.

Foto A.MƏMMƏDOVUNDUR

ni sahələri 6,2 dəfə genişlənməmiş, məhsul istehsalı 9,2 dəfə artmış, məhsuldarlıq 1,5 dəfə yüksəlmişdir. Əlbəttə, məmnunluq yaradan bu rəqəmlərin ərsəyə gəlməsi dövlət səviyyəsində göstərilən davamlı qayğı və diqqətin, rayon rəhbərliyi tərəfindən uğurla reallaşdırılan səmərəli təşkilat-təsərrüfat tədbirlərinin və torpağa qırılmaz tellərlə bağlanan Tərtər kəndlisinin halal zəhməti sayəsində mümkün olmuşdur.

Cəbhə bölgəsi olan Tərtər özünməxsus problemləri var. Sərsəng su anbarının Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən uzun zamandan bəri işğal altında saxlanması rayonun təsərrüfatlarının suvarma suyunun ödənilməsinə kifayət qədər ciddi problemlər yaradır. Ermənilər əkinlərin suya ciddi ehtiyac duyulduğu yay aylarında Tərtər çayının yatağında su buraxmamaqla əslində iqtisadi təxribat törədirlər. Amma Tərtər kəndlisini dövlət dərəcə qoymur. Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə son 5 ildə rayon ərazisində 62 subartezian quyusu qazılmışdır. Rayon Subartezian Quyularının İstismarı İdarəsinin rəisi Əli Əliyev söhbət zamanı dedi ki, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC hər zaman bizim rayona isti mənasibət göstərir: "Mövcud subartezian quyularının daim iş-

lək vəziyyətdə saxlanması üçün tələb olunan mal-materyallarla, ehtiyat hissələri ilə təminat yüksək səviyyədədir. Hər bir mürciətimizə operativ cavab verilir, ehtiyaclarımız təxirə salınmadan ödənilir".

Tərtərdə artıq qabaqcıl təcrübə məktəbi formalaşmışdır. Bəyimsarov kəndində Fazil Vəliyev və Həbib İbrahimovun, Köçərli kəndində Cahangir Məmmədovun, Sarov kəndində Tofiq Paşayevin rəhbərlik etdikləri fermer təsərrüfatlarında keçən il orta məhsuldarlıq 50-57 sentner arasında olmuşdur. İndi zürürət libaslı pambıq tarlalarında yene də işlərin qızğın çağıdır. Bu il 3427 hektar sahədə pambıq ekilmişdir. Rayonun fermerləri qazandıqları mövqeyi qoruyub saxlamaq üçün inamla çalışırlar. Tarlaların becərilməsi, suvarılması, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı kimyəvi mübarizə tədbirləri aqrotexniki qaydalar əsasında həyata keçirilir.

Tərtər pambıqçılarının əməyini yüksək qiymətləndirən Prezident bölgəyə səfəri zamanı demişdir: "Əgər 2015-ci ildə təqribən 30 min ton pambıq yığılmışdısa, artıq bu gün, - hələ ki yığım davam edir, ilin sonuna qədər davam edəcəkdir, - 190 min tondan çox pambıq tədarük olunub. Planlarımız isə ondan ibarətdir ki, biz istehsalı artıracaq, xüsusilə məhsuldarlıq hesabına. Ona görə hesab

edirəm ki, Tərtər zəhmətkeşlərinin təcrübəsi digər bölgələrdə də tətbiq olunmalıdır. Çünki heç də hər bir rayonda məhsuldarlıq sizdə olduğu kimi deyil. Ona görə burada görülən aqrotexniki tədbirlər, suvarma və texnikadan istifadə ilə bağlı təcrübə gerek təhlil edilsin və məhsuldarlığı az olan rayonlara tövsiyə kimi göndərsin. Mən bu tapşırığı verirəm. Düzdür, indi plan yoxdur, ancaq hədəf var. Çox şadam ki, Tərtər o dəfə artıqlaması ilə çatdı".

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov:

"Dövlət başçısının ənənəvi kənd təsərrüfatı sahəsi olan pambıqçılığı inkişaf etdirmək bərədə tapşırıq və tövsiyələrinin icra edilməsi bölgələrdə sosial-iqtisadi yüksəlişə əhəmiyyətli təsir göstərir. Strateji məhsul olan pambığın bolluğu ölkə iqtisadiyyatını gücləndirməklə yanaşı, taleyini torpağa bağlayan kənd əhalisinin faydalı məşğulluğunu, firavan həyatını, xoş güzəranını təmin edir. Diqqət yetirirəm, əgər 2015-ci ildə rayon üzrə pambıqçılıqda çalışanların sayı 2200 nəfər idisə, cari ildə bu göstərici 13708 nəfərdir. Bu, konkret iş yeri kimi bir o qədər adamın qazanc mənbəyidir. Əvvəllər adamların pambıqçılığa cəlb etmək üçün əziyyət çəkir, müxtəlif tədbirlər görürdüksə, indi bu sahədən götürülən gəlir, maddi marağ prinsipi həlledici amilə çevrilib.

Tərtərli Qarabağ savadında olduğu kimi, əmək meydanında da qəhrəmanlardır. Yeni hədəflərə çatmaq, pambıqçılıqda daha yüksək zirvələr fəth etmək üçün rayonun əmək qabiliyyəti hər bir sakini öz qüvvə və bacarığını əsirgəmir. Halallıq sevən torpaq işə heç zaman borclu qalmır.

Lazım QULİYEV, "Azərbaycan"

3,2 milyon tondan çox taxıl biçilib

Foto A.MƏMMƏDOVUNDUR

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, avqust ayının 5-nə olan məlumata əsasən, payızlıq və yazlı dənli və dənli-paxlalı (qarğıdalısız) bitkilər üzrə biçilmiş nəzərdə tutulan 1 milyon 39,5 min hektar sahənin 1 milyon 26,5 min hektarı (98,7 faizi) biçilmişdir.

Toplanmış məhsul 3 milyon 218 min ton, məhsuldarlıq 31,4 sentner olmuşdur. Yığılmış məhsulun 2 milyon 167,1 min tonu (67,4 faizi) buğda, 1 milyon 14,9 min tonu (31,5 faizi) arpa, 36 min tonu (1,1 faizi) digər dənli və dənli-paxlalı bitkilərdir.

22 rayonda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında dənli və dənli-paxlalı (qarğıdalısız) bitkilərin biçini tam başa çatmışdır. 33 rayonda biçilməsi nəzərdə tutulan sahənin 90 faizindən çoxu biçilmiş, digərlərində isə biçinin aparılma səviyyəsi 90 faizdən aşağı olmuşdur.

25 rayonda dənli və dənli-paxlalı (qarğıdalısız) bitkilərin məhsuldarlığı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarı qeydə alınmışdır. Ən yüksək məhsuldarlıq Bərdə (43,1 sentner), Saatlı (41,4 sentner), Sabirabad (39,8 sentner), Tərtər (38,8 sentner), Ağdam (38,4 sentner), Salyan (38 sentner), İmişli (37,2 sentner), Ağcabədi (36,1 sentner), Cəlilabad (35 sentner) və İsmayilli (34,8 sentner) rayonlarında olmuşdur.

Dənli və dənli-paxlalı (qarğıdalısız) bitkilərin digər rayonlara nisbətən daha yüksək istehsalı Şəkidə (235,9 min ton), Cəlilabad (237,7 min ton), Kürdəmir (162 min ton), Ağsu (116,7 min ton), Füzuli (115 min ton), Neftçala (112,1 min ton), Ağcabədi (105,3 min ton) rayonlarında və Naxçıvan Muxtar Respublikasında (109,8 min ton) müşahidə edilmişdir.

Kürdəmirin kəndlərinin qazlaşdırılması ilin sonunadək başa çatacaq

Kürdəmir rayonunda 62 yaşayış məntəqəsindən 59-u qazlaşdırılıb. İlin sonunadək 2300 nəfərdən çox əhalinin yaşadığı Qarabucay qəsəbəsi və qəsəbə ərazi dairəsində daxil olan Qarabucay və Qurdubayram kəndlərinə də "mavi yanacaq"ın verilməsi təmin ediləcək.

Rayon icra hakimiyyətinin AZƏRTAC-a bildirdiyi ki, Qarabucay qəsəbəsində daşıyıcı və kəndarası, habelə mənzillərə xətlərin çeki-

lişi başa çatıb, yaxın günlərdə sayğaclandırma başlanılacaq. Həmçinin Qarabucay və Qurdubayram kəndlərinin qazlaşdırılması üçün layihə-smeta sənədləri hazırlanıb və təzliklə bu istiqamətdə də işlər start verilecək.

Heyvandarlar dövlət dəstəyindən razıdırlar

Ölkəmizdə aqrar sahənin inkişafına verilən dövlət dəstəyi getdikcə güclənir. Artıq uzun illərdir ki, fermerlərə güzəştli kreditlər ayrılır, əlverişli şərtlərlə müxtəlif texnikalar, gübrələr, yanacaq verilir. Fermerlər torpaq vergisi istisna olmaqla, bütün digər vergilərdən azad edilmişlər. Bütün bunlar isə, heç şübhəsiz, ölkədə kənd təsərrüfatının daha da inkişafı və kəndlinin güzəranının yaxşılaşması üçündür.

Kəndliyə göstərilən diqqət və qayğı aqrar sektorun mühüm sahəsi olan heyvandarlığın inkişafına da məhsulət təsir göstərir. Prezidentin "Heyvandarlığın inkişafına dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi haqqında" sərəncamından sonra həyata keçirilən tədbirlər ölkədə heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılmasına, məhsuldarlığın yüksəldilməsinə və mal-qaranın baş sayının, eləcə də məhsul istehsalının artmasına səbəb olmuşdur. Sərəncama uyğun olaraq, ölkəyə damazlıq qaramalın gətirilməsi və heyvandarlıqla məşğul olan sahibkarlara lizin yolu ilə 50 faiz güzəştə satılması üçün dövlət büdcəsindən 15 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Prezidentin həmin tarixdə imzaladığı "Heyvandarlığın cins tərkibinin yaxşılaşdırılmasına dövlət dəstəyi haqqında" digər sərəncamı da bu baxımdan mühüm əhəmiyyət daşıyır. Sərəncamda əhalinin heyvandarlıq məhsulları ilə təminatının daha da yaxşılaşdırılması, yüksək məhsuldar və genetik potensialı olan heyvanların baş sayının artırılması üçün süni

mayalanma yolu ilə alınmış hər baş buzova görə heyvan sahiblərinə 100 manat subsidiya verilməsi də bu sahəyə marağı xeyli artırmışdır.

Heyvandarlığın sürətli inkişafının təmin olunması ilə bağlı həyata keçirilən bütün bu güzəştlər Ağstafa rayonunda da razılıqla qarşılanmışdır. Hazırda Ağstafa rayonunda 26 min başdan çox qaramal, 170 min baş daşqay var. Heyvandarlar əsasən mal-qaranın cins tərkibinin yaxşılaşdırılmasına diqqət yetirirlər. Bu məqsədlə keçən il Almaniya və Ukraynadan 114 baş cins düyü gətirilmişdir ki, onunun da 110 başından bala alınmışdır. Proses bu il də davam etdirilir. Belə ki, cari ilin ötən dövrü ərzində xaricdən gətirilmiş 65 baş düyünün 61 başı bala vermişdir.

Rayonda mal-qaranın cins tərkibinin yaxşılaşdırılması üçün süni mayalanma da üstünlük verilir. Keçən il süni yolla mayalandırılmış 1034 baş heyvandan 541, cari ilin 6 ayın-

da isə 542 baş inekdən 408 baş bala alınmışdır. Hər balaya görə fermerlərə 100 manat subsidiya ödənilmişdir.

Ümumiyyətlə, rayonda heyvandarlığa böyük marağ göstərilir. Demək olar ki, bütün kəndlərdə heyvan saxlanılır. Məsələn, Dağ Kəsəmə kəndinin sakini Nəsir Heydərov qısa vaxt ərzində saxladığı heyvanların baş sayını 75-ə çatdırmışdır. Köçərgə kəndinin sakini Şahin Əliyev də son 2 ildə təsərrüfatını xeyli genişləndirmiş, burada heyvandarlığın inkişafı üçün hər cür şərait yaratmışdır.

Belə ki, saxladığı 100 baş mal-qara üçün müasir tövlə tikdirmiş, lazımı olan texnika almışdır. Fermer yem sardan da əl bir çətinlik çəkmir. İcarəyə götürdüyü 50 hektarda taxıl yetişdirir. Bu il zəmilərdən nəzərdə tutulduğundan çox, yeni hər hektardan 37 sentner taxıl toplanmışdır. Şahin Əliyev dedi ki, sağ olsun Prezidentimiz, fermerlərin fəaliyyəti üçün hər cür şərait yaradıb: "İşlətdiyimiz

motor yağlarına, yanacağa görə vəsait alır. Gübrələri güzəştə verilir. Hələ istehsal olunan məhsula görə hər hektar üçün subsidiya da ödənilir. Texnika sardan da çətinliyimiz olmur. Torpağın şümlənməsindən tutmuş taxıl biçinə kimi işlədilan texnikaları "Aqrrolizinq"dən güzəştli qiymətlərlə götürürük". Fermer keçən il əhaliyə 4 ton et satdığını, cari il isə bu rəqəmi 6 tona çatdırmağı qarşısına məqsəd qoyduğunu söylədi.

Sadıxlı kəndinin sakini Şəmməd Məmmədov da fermerlərə göstərilən güzəştlərdən razılıq etdi. Dedi ki, hazırda təsərrüfatında 70 baş qaramal, 605 baş daşqay var. Dövlətin dəstəyində arxalanan fermer təsərrüfatında ölə də etdiyi gəlir hesabına müasir tələb də inşa etdirib. Keçən il 5 ton et, 6 ton süd satdığını bildiren Şəmməd kişi bu il həmin rəqəmin daha çox olacağını vurğuladı.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Mobil qeydiyyat ofisləri tarlaya gəlir

"Ömlakın qeydiyyata al və mülkiyyətinə sahib ol" kampaniyası çərçivəsində Yevlax rayonunun Qoyunbinəsi kəndində sayay qeydiyyat xidmətləri göstərilib, elektron çıxarışın hazırlanması üçün ömlaklara dair ilkin sənədlər yerində toplanıb. Bu dəfə fərqli addım atılaraq mobil qeydiyyat ofisləri birbaşa olaraq kəndli-fermer təsərrüfatlarında olub.

Kənddə yerləşən fermer təsərrüfatlarında, əkin sahələrində çalışan 70-ə yaxın sakinin ilkin sənədlər işində toplanıb. Onlardan 35-i kənd təsərrüfatı sahələrinə, 25-i fərdi yaşayış evlərinə, 10-u isə heyvatanı sahələrə aid olub.

Kəndlinin ömlaklarına dair sənədləri ələ iş başında, heç bir yerə getmədən daha rahat təqdim etməsi qeydiyyat xidmətlərinin sadələşməsinə, vətəndaşa daha yaxın olmasına irəliləyir. Belə kampaniya vətəndaşların vaxtını sərf etmədən, uzun məsafə qət etməklə rayon mərkəzlərinə, aidiyyəti qurumlara gəlməsinin qarşısını alır. Bu isə kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanların vaxtlarını daha səmərəli planlaşdırmasına imkan verir.

Kampaniyanın bilavasitə əkin sahələrində keçirilməsinin sosial əhəmiyyəti ilə yanaşı, iqtisadi faydası da var. Belə ki, kəndlinin işdən ayrılmadan sənədlərini təqdim etməsi onların fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına şərait yaradır. Komitə tərəfindən sosial əhəmiyyəti yüksək olan bu aksiyanın Qurban bayramı ərzində keçirilməsi isə vətəndaş razılığına səbəb olub.

Həmin gün yaxın ətrafda yerləşən digər kəndlərdən 50-yə yaxın vətəndaş mobil ofislərə müraciət edib. Onlara elektron çıxarışın hazırlanması üçün lazım olan sənədlər bərədə məlumat verilib, hüquq yardım göstərilib.

Həmçinin sakinlər üçün daşınmaz ömlakın qeydiyyatı ilə bağlı maarifləndirmə tədbiri də keçirilib. Vətəndaşlara bildirilib ki, artıq ömlaklara dair çıxarışlar kağız formasında deyil, elektron qaydada əldə edilir. Həmin mülkiyyət sənədi şəxsin Elektron hökumət portalına yerləşdirilir. Çıxarışlar bərədə bütün məlumatlar şəxsin telefon nömrəsinə və elektron poçt ünvanına göndərilir. Elektron qaydada göndərilən informasiyada çıxarış reyestr, qeydiyyat nömrələri, elektron çıxarışın yoxlanılması ilə bağlı keçid linki göstərilir.

Məlumat üçün bildirək ki, mobil qeydiyyat ofisləri vasitəsilə cari ilin 6 ayı ərzində 40 minə yaxın vətəndaşa xidmət göstərilib.

Qaraqoyunlu kəndinin 99 yaşlı sakini ilk dəfə şəxsiyyət vəsiqəsi alıb

Bərdə rayonunun Mirzəxan Qaraqoyunlu kənd sakini, 99 yaşlı Tuğqun İmran qızı Mustafayevaya ilk dəfə olaraq şəxsiyyət vəsiqəsi verilib.

Bərdə "ASAN xidmət" mərkəzinə müraciət etmiş 99 yaşlı sakini şəxsiyyət vəsiqəsi onun yaşadığı evdə təqdim edilib. Tuğqun Mustafayeva jurnalistlərə müsahibəsində deyib: "Bu günə çox şükür. Şəxsiyyət vəsiqəsi almaq üçün "ASAN xidmət"ə müraciət etdim. Vəsiqəni gətirənlər də, göndərənlər də sağ olsunlar".

Bərdə regional "ASAN xidmət" mərkəzinin baş müvəkkili Şəbnəm Süleymanova deyib ki, mərkəzlərdə 12 dövlət orqanı, həmçinin özəl şirkət

və müəssisələr tərəfindən ümumilikdə 320-dən çox müxtəlif xidmətlər göstərilir. Bu günə "ASAN xidmət" mərkəzlərinə daxil olan müraciətlərin sayı 31 milyondan çoxdur.

Bərdə regional "ASAN xidmət" mərkəzi fəaliyyətə başladığı 12 mart 2015-ci ildən indiyədək 1,5 milyondan çox vətəndaş müraciətini qəbul edib. Mərkəz Bərdə ilə yanaşı, Yevlax, Mingəçevir, Ağdam, Ağcabədi, Tərtər, Füzuli, Ucar şəhər və rayonlarında qeydiyyatda olan sakinlərə xidmət göstərir. Bundan başqa, sayar avtobus xidməti vasitəsilə Naftalan şəhəri və Goranboy rayonu sakinlərinə də xidmət göstərilir. Vətəndaşlar mərkəzin xidmətlərindən mobil sayar xidmət vasitəsilə də yararlanırlar.

"99 yaşlı Bərdə sakini Tuğqun Mustafayeva da şəxsiyyət vəsiqəsi almaq üçün mərkəzə müraciət

edib. Mərkəzin əməkdaşları dərhal vətəndaşın yaşadığı evə gələrək sənədlərini qəbul ediblər. Bu gün Tuğqun xanımın şəxsiyyət vəsiqəsi ona evində təqdim edildi", - deyir Bərdə regional "ASAN xidmət" mərkəzinin əməkdaşı bildirib.

Qeyd edək ki, hazırda ölkəmizdə 15 "ASAN xidmət" mərkəzi fəaliyyət göstərir. Onlardan 5-i Bakı şəhərində, digərləri Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad, Bərdə, Qəbələ, Masallı, Quba, Mingəçevir, İmişli və Şəkidədir. Bu il Tovuz, Ağcabədi, Şamaxı, Kürdəmir və Balakəndə də "ASAN xidmət" mərkəzlərinin istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. 2019-cu il aprelin 5-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bakı şəhərində daha iki "ASAN xidmət" mərkəzinin layihələndirilməsi və tikintisi haqqında sərəncam imzalayıb.

Bəzən heç danışmaq istəməzsən, eləcə susmaq, sadəcə nəzərlərinlə anlamaq istəyirsən olub-bitən... Bəzən kəlmələr aciz qalar, duyduqlarını, hiss etdiklərini izah etməyə... Bəzən danışmaqla danışmamaq arasındakı zamanda tərəddüdə qalarsan... Gözlərinlə çəkərsən duyduğun ağrı-acımın rəsmi... Amma bunlar zahirdə baş verənlərdir, əslində bu susğunluğun arxasında fırtınalar qopar, təlatümlər yaşanar, qulaqlarda cingildəyər, oks-sədə verər, hayqıran sükut olar...

* * *
- Ana, ay ana...
- Qapını aç, aç...
- Ay ana, aç qapını, üşüyürəm...
- Anaaa...
* * *

Mətbəxdə başı işə qarışmış ana birdən də-cəl oğlunu ortadan yox olmasından duyuc düşüb ətrafda baxdı, otaqları gəzdi və hönkək həyata qaçdı...
Ovladını orada da görməyib haray salmaq, "balamı heç yerdə tapa bilmirəm, kömək edin" demək istədi, amma bacarmadı... Çarəsizcə yumruğuyla qonşuların qapısını möhkəm-möhkəm döydü, əl hərəkləri ilə onları birtəhər başa salmaq çalışdı ki, oğlu yox çıxıb, onu heç yerdə tapa bilmir...
Bütün kənd ev-ev, küçə-küçə balacını gəzməyə başladı, amma o, heç yerdə yox idi...
Çarəsiz ana ayaqyalını, başsaçığı üz tutdu dağlara, dərələrə, çöllərə...
Avaq-avaq qışırmaq, balasını səsləmək istədi, dili dönmədi, səsi çıxmadı, ününü ona yetirə bilmədi...
Eləcə səssiz-səmsirsiz, dilsiz-ağızsız harayladı, henriyyə nisan vermək istədi özünü, qarantılıq imələməyə başladı, gözlərinin yaş daşlarını parçaladığı dizlərinin qanına qarışaraq çığırılarda acı bir iz buraxdı arxasınca... Heyi, taqəti kasılana qədər gümanı gələn hər yerdə axtardı, tapa bilmədi...
Çar-qaçar evə döndü, saatlar keçirdi, amma oğlundan bir xəbər yox idi...
Gözü yollarla qan səksəkəli ana mətbəxə keçir, soyuducunun qapısını açdıqı anda isə balasının soyuq və cansız bədənini süsürüb gölləri arasına düşür...
Ürəyi partlayır, az qalır sinəsinə yanib çölə atılsın, buz kəsmisi belinə bədəni qucaqlayır, dırnağından saçının telinə qədərlə elə hey öpür, nəfəsi ilə istimək, can vermək istəyir, amma heyhat...
Bələcə zaman keçir, körpəsini birçə dəfə də oxşamayan, laylay deməyən ana eləcə susur, sözü susğunluğu ilə lal düşürülür...
Bəli, bu tükürpədiçi hadisə camii bir neçə il əvvəl kəndlərimizin birində baş vermişdi...
Oynamaq məqsədilə soyuducunun içərisinə girərək arxasınca qapısını örtən 4 yaşlı uşağın nə qədər çalışsa da, yenidən onu açıb çıxma bilməmişdi. Eləcə çarpına-çarpına, çapalaya-çapalaya, anasını haraylaya-haraylaya can verməmişdi... Və nə yazıq ki, balasının bu can çəkmişini camii ondan bir-iki addım kənarda olan lal-kar anası eşidə, duya bilməmişdi...
Ölüm qanışı göz arasındadır deyirlər və onun insanı hansı halda, necə yaxalayacağı bəlli deyil. Əgər əcal zəngi kimin üçünsə çalınbsa, heç bir vaxta zəlam Əzrayılın qarşısını kəsə, ondan imdad diləyib bilmərsən. Amma məntiqlə anladığımız və məsələni qəlbimiz heç zaman qəbul etmədik, istədik, bəlkələrə sığır, belə ölümlərin həmin an qarşısını alına biləcəyini düşünür və bu olmadıqda o qədər heyfəlisən, can ağrısı hiss edirik ki...
Elə bu hadisənin şahidi olanlar da hər zaman düşünür ki, bəlkə də anası həmin an övladının harayını eşidə bilsəydi, heç bu qan donduran hadisə də baş verməzdi...

Ağrılı rəqəmlər...

Dünya Səhiyyə Təşkilatının statistikasına əsasən, bənyada 275 milyondan çox insan bu və ya digər dərəcədə eşitmə azlığından əziyyət çəkir. Dünyada hər 1000 körpədən 1 və 2-si eşitmə problemi ilə doğulur. Təəssüf ki, bu problem ölkəmizdən də yan keçməyib. Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Lor cərrahiyyə şöbəsinin

Hayqıran sükut

müdiri Murad Şaxliyev bildirib ki, Azərbaycanda eşitmə problemi olan insanların sayı 1 milyona qədərdir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı eşitmə itkisinə səbəb olan faktorların 50 faizinin qarşısını alına biləcəyini, önleyici tədbirlər arasında uşaqların eşitmə yoxlamalarından keçməsinin, mütemadi qızılca, meningit, məxmərək pəyvəndlərinin vurulmasının vacibliyini vurğulayır. Həminin daxil qulağa zərərverici xüsusiyyətli dərmanlardan istifadə edərək diqqətli olmaq, orta qulaq iltihabı üçün cəss-küylü yerlərdən uzaq durmaq da bu xüsusda əhəmiyyətli addımlardır.

Körpələrdə hansısa eşitmə problemi varsa, ilk 6 aydan öncə müayinə edilib, ilk 12 ayda müdaxilə edilməsi lazımdır. Çünki uşaqlar ilk 3 yaşda dil inkişafını böyük ölçüdə tamamladıqları üçün bu dövrə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Doğuşdan sonra eşitməni tədqiq etmək çox vacibdir ki, anadangəlmə qüsurlar vaxtında aşkar edilsin. Hətta valideynlər aşağıdakı hallara diqqət yetirsə, uşağın eşitmənin pozulmasından şübhələnməli: körpə oyaq olanda yüksək səslərə reaksiya vermir? Uşaqlar 3 aylığında müxtəlif səslər tələffüz edir, yaxud uğuldayırlar, lakin kar olan uşaqlar heç bir səs çıxmırlar. Eşitmə itkisi ilə bağlı körpələr erkəndən diaqnoz qoyulacaq lazımi tədbirlərin görülməsi onların həmyaşdılar kimi danışma və ünsiyyət bacarıqlarına ziyanlarməlini mümkün edir. Danışmağın öyrənilməsinə ən əhəmiyyətli faktor eşitmədir. Lal-kar uşaqların bəziləri, normal, hətta üstün zəka səviyyəsinə malik olduqlarından sosial münasibətlərdə çətinlik çəkmirlər, amma təəssüf ki, bir çoxu cəmiyyətdəki proseslərdən kənarda qalır.

Lal-karlıq "alın yazısı" deyil...

Lal-karlıq "alın yazısı" deyil və eşitmə problemi uşaqlar erkəndən müayinə edilib lazımi tədbirlər görülmədikdə, məktəbdə müvəffəqiyyətsizlik, cəmiyyətdən uzaqlaşma, özünəqapanma kimi psixoloji travmalar da yol açır. Halbuki müasir dövrdə bu problemin qarşısını dərmanlar və cərrahi yollarla aradan qaldırmaq mümkündür. Yenidöğülmuşlərdə eşitmə itkisinin yarısi risk qrupundakı uşaqlarda yaranır. Qohum evlilikləri, genetik eşitmə itkisinin olması, hamiləlik zamanı istifadə olunan bəzi dərmanlar və keçirilən xəstəliklər, doğuş zamanı alınan travmalar, kişilə, çoxu dünyaya gələnlər, körpəyə verilən bəzi dərmanlar, yenidöğülmuşlərdə

uzun müddət çəkmə sarılıq və ya körpənin xeyli küvəzdə qalması kimi bir çox səbəblər başlıca risk faktorlarını yaradır. Yenidöğülmuşlərdə eşitmə itkisi mində 1-2 arasında dəyişir, bunların təxminən yarısı təktərəfli iken digərleri cütərəfli eşitmə itkisidir. Təktərəfli itkilər yetkinlik yaşlara qədər anlaşılmalı və adətən böyük problemlər yaratmır. Lakin cütərəfli eşitmə itkisi zamanı dərəcə diaqnoz qoyulub lazımi müalicələrin edilməsinin əhəmiyyəti olur.

Ümidin səsi

Anadangəlmə lal və karlıq 3 yaşa qədər implant qoyularaq əməliyyat olunmasa, uşaqlar ömür boyu lal və kar qalırlar. Artıq neçə ildir ki, dünyda ağır dərəcəli eşitmə problemi olanlara Koxlear implantasiya (KI) əməliyyatı tətbiq olunur. Bu əməliyyatı daxili qulaqda aparılır və bu zaman ora xüsusi elektrodları olan implant yerləşdirilir, yeni daxil qulaq proteləşdirilir. Belə əməliyyat ham uşaqlarda, həm də böyüklərdə aparılır. Əməliyyatdan sonra bu şəxslərdə eşitmə imkanı yaranır.

Lakin karlıq eşitmə sinirinin möhvi və ya böyük yanmkürələrin gigəh payında yerləşmiş eşitmə analizatorlarının mərkəzi sərbələrinin tənəzzülü ilə bağlıdırsa, bu zaman Koxlear implantasiya heç bir nəticə vermır. Buna görə də əməliyyat qərarına gəlməmişdən öncə mütləq əməliyyat olunan şəxs lazımi müayinələrdən keçirilməlidir.

Əvvəllər KI sonradan karlaşmış insanlara tətbiq olunurdusa, indi bunun çox hissəsini anadangəlmə kar olan insanlar təşkil edir.

Daim Heydər Əliyev Fondunun diqqət mərkəzində

Ölkəmizdə eşitmə itkisi olan uşaqlar Sağlamlıq İmkanları məhdud uşaqlar üçün respublika 3 nömrəli internat məktəbdə təhsil alırlar. 1960-cı illərin əvvəllərindən fəaliyyət göstərən internat məktəbi eşitmə qüsurlu uşaqlar üçün nəzərdə tutulub. Buradakı 649 uşağın 226-si internat məktəbdə yaşayır. Azərbaycan və rus bölmələrinin olduğu internat məktəbdə 87 sinif var. Artıq 4 ildir ki, internat məktəbdə implant siniflər də fəaliyyət göstərir. Həmin siniflərdəki uşaqlara implant əməliyyatından sonra xüsusi program üzrə dərs keçilir. Təhsil müəssisəsində uşaqlar öz istəklərinə uyğun olaraq rəsım, toxuculuq, muncuqla iş, xalçaçılıq, idman dər-nəklərində məşğul ola bilərlər. Internat məktəbin məzurlarında idmançılar, rəsımçılar var.

Bu cür şagirdlərin təhsilə daha rahat cəlb edilməsi üçün artıq bir neçə ildir ki, bütün rayonlarda tibbi-pedaqoji komissiyalar yaradılıb. Valideynlərin mürcəti ilə həmin komissiyadan keçən şagirdlər bu internat məktəbə göndərilir. 3 nömrəli internat məktəb Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2012-ci ildən 2013-cü ilə qədər bir il müddətində hissə-hissə təmir edilib. Fond tərəfindən burada təhsil alan uşaqlar daim diqqət mərkəzində və təşkil olunan bütün bayram şənliklərində, tədbirlərdə onların iştirakları təmin edilir. Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva dəfələrlə internat ziyarət edərək orada olan şəraitlə yaxından maraqlanıb, uşaqlara hədiyyələr təqdim edir.

Lal-kar uşaqların təhsil alması mütləqdir

İnternatın direktoru Bahar Kərimova bildirir verir ki, burada çalışan defektoloqlar jest, mimika vasitəsilə şagirdlərin hamı sifahi, həm də yazılı nitqini inkişaf etdirirlər. Həmin şagirdlərsə səs dərsi də keçilir: "Eşitmə əngəlli uşaqlar eşidib danışa bilməsələr də, hissyyatları güclü olduqundan vibrasiyalardan, titrəyişlərdən səsi anlayır, reaksiya verirlər. Adıca ayağınla döşəməyə vura bələ dərlə hiss edib baxırlar. Danışma məhdudiyətli uşaqlar arasında əqli qüsurlu uşaqlar da var. Bu cür uşaqlara xüsusi təhsil programları ilə dərs keçilir və onların tədris digər uşaqların yüngül təşkil olunur. Həminin digər danışma məhdudiyətli uşaqlar üçün ibtidai siniflərdə hazırlanmış xüsusi kitablardan dərs keçilir. Bu kitablarda doktil mimika (əl işarələri) vasitəsilə dərslər öyrədilir. Amma yuxarı siniflərdə ümumi müktəbi kitablardan istifadə olunur".

Danışma məhdudiyətli uşaqların təhsil almasını vacibliyini xüsusi vurğulayan Bahar Kərimova deyir ki, bu cür uşaqların ədə saxlamaq olmaz: "Bəzi valideynlər bu cür uşaqlar cəmiyyətdən təcrid edir, onların təhsil almasına şərait yaratmırlar. Bu isə ağır nəticələr verir; yaşlı ötdükə ayılırlar ki, uşağ heç nə bilmir, bu, onlara ailə quarmaqda da problem yaradır. Çünki ailə quran gənclərin hər ikisi mimikani dymalıdır ki, ünsiyyət qura bilsinlər. Uşaqların məktəbə yönləndirməyən valideynlər bilməlidir ki, bu halda onların psixoloji durumunda da problemlər yaranır. Bu internatda 6, bəzən də güzəst edərək 7-10-11 yaşlı uşaqlar götürülür. Lakin bəzən valideynlər biliz dəha gec mürcət edirilər. Məsələn, bu il 18-19-20 yaşlı eşitmə məhdudiyətli gənclərin valideynləri onların jestikani, doktil mimikani öyrənmələri üçün mürcətini təklif edirlər. Bu gənclər indiyə qədər heç bir məktəbdə təhsil almamışdılar. Təəssüf ki, artıq onların yaş həddi keçdiyi üçün internatə qəbul

edə bilmirik. Hər il məzurlarımızdan bir çoxu liseylərə qəbul olunurlar, hətta onlardan 10 nəfərə yaxını təhsilini başa vuraraq qayıdıb bu internatda müəllim tərbiyyəçi kimi də fəaliyyət göstərir. Ümumiyyətlə, şagirdlər təhsilini bitirdikdən sonra ailələrinə, liseylərə, bir qismi isə peşə məktəblərinə yönəlir".

"Onlar nə dil tapa, nə də ünsiyyət qura bilirlər..."

36 ildir bu internatda dərs deyən səsi müəllimi Zərifə Qəmbərova deyir ki, eşitmə məhdudiyətli uşaqlar bəzən ümumi məktəblərə aparırlar, amma bu, səhvdir. Belə uşaqlar mexaniki şəkildə hərfələri öyrənə, lövhədən köçürə bilsələr də, bunların mənasını başa düşmürlər. Riyaziyyəti nisbətən dərk edir, amma sözlün mahiyyətini anlamırlar: "Həmin uşaqlar cəmiyyətdə nə dil tapa, nə də özünə aid olan insanlarla ünsiyyət qura bilirlər, çünki mimikani anlamırlar: "Bu cür uşaqlar üçün Azərbaycanda yalnız bir bağıc fəaliyyət göstərir. Yəni bizə gələn uşaqların tam əksəriyyəti hazırlıqsız olur. Burada onlara ilk öncə dodaqdan oxuma, "gəl", "otur", "qapını ört" kimi qısa cümlələr öyrədilir. Daha sonra yəni vasitəli işləyirik, məsələn, şəkli göstəririk ki, bu, almadır, dodaqla və əlimizlə, doktil işarə ilə həmin sözü göstəririk. Uşağ qərar birinci dodadı oxumağı öyrənsin, çünki o, bundan sonra başa düşər ki, qarşdakı nə danışıq".

Valideyn üçün qüsurlu övlada sahib olmaq çətin olur, amma...

"Valideyn üçün qüsurlu övlada sahib olmaq çətin olur, an azından onu qəbul edənmə qədar. Amma qəbul edəndə ki artıq mənim övladım belədir, o zaman çətin də olsa onunla birlikdə irəlilə doğru yol ala bilər. Düşünür ki, övladım üçün düzgün yol seçməliyəm, çalışmalıyam, axtarıb olmalıyam ki, o, cəmiyyətdə qarşını, təhsil alsın, hətərəfli inkişaf etsin. Valideyn qüsurlu uşağın tanımalı, müşahidə etməlidir. Bəlkə də onda elə bir qabiliyyət var ki, sadəcə üzə çıxarıb inkişaf etdirilmək lazımdır. Əlbəttə ki, nəticə əldə etməkdə səbrli, qaçqıya mümkündür" deyən internat təsviri incəsənət müəllimi Gülnarə Nazirova deyir ki, hamı qızı, hamı oğlu anadangəlmə eşitmə qüsurludur, amma çox gözəl rəsım çəkirlər: "Mən öz həyat təcrübəmdən götürəm ki, fiziki qüsurlu uşaqların da həyatda uğur qazanması mümkündür..."

Gülnarə müəllimə deyir ki, əvvəlcə hər iki övladını ümumi təhsil məktəbinə qoysa da, tezliklə bunun yanlış olduğunu anlayıb: "Müshahidə etdik ki, onlar məktəbdə, onun ki, hərfələri yazılını öyrənsələr də, utan mənasını başa düşmürlər. Və bəlkəlik də üz tutduq 3 nömrəli internat məktəbə. Qızım Zümürdə oğlum İmaməli burada təhsil aldılar. Hər ikisinin gözəl əl qabiliyyəti var. Zümür 12 yaşında rəsım məşğul olur, sərgilərdə iştirak edir. İndiyə qədər iştirak etdiyi müsabiqələrdən 35-dən çox diplom var və onlardan yarısi birinci və ikinci yerlər üzrədir. Həminin hər ikisi təhsilini davam etdirib. Zümürü Pedaqoji Kollecin təsviri incəsənət ixtisasını bitirib. İndi burada, öz təhsil aldığı internatda müəllim tərbiyyəçi kimi fəaliyyət göstərir. Oğlum isə Bakı Humanitar Kollecin təsviri incəsənət müəllimliyi üzrə axırıncı kursda oxuyur. Övladlarının hər ikisi azmkardır, bacarıqlıdır, onlarla qürur duyuram..."

Onlar da danışırlar

Kim deyir ki, onlar eşidə, danışa bilmirlər?! Onlar da eşidir, danışıq, zümürümə edirlər... Onlar kainatın səsinə duyub Lüdvig van Beethoven, həyatın həninini eşidib Viktor Hüqo, torpağın çıplınsına qulaq asıb Jan Jak Russo, hürümcək torunun xəlif titrəyişini hiss edib Antonio Stanoli, məğrur qayaların başına dolanan qartalların qiymə səs verib Klod-Andre Desen olurlar...
Onlar da eşidir, danışıq, oxuyur, rəsım edirlər...
Ola bilsin ki, əslində, biz onları duya, eşidə, anlaya bilmirik, kim bilirsiz...

Yasəmən MUSAYEVA, Ağalə MƏMMƏDOV (foto), "Azərbaycan"

Bakıda "Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsi: dünən, bu gün və sabah" mövzusunda bayram tədbiri keçiriləcək

Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin 100 illiyinə həsr olunmuş silsilə bayram tədbirləri davam edir.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, avqustun 14-də Dənizkənarı Milli Parkda Dövlət Bayraq meydanının yaxınında "Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsi: dünən, bu gün və sabah" mövzusunda bayram tədbiri keçiriləcək.

Bayram tədbirində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı altında Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin son illərdə inkişafı və əldə etdiyi xidməti nailiyyətlər haqqında ictimaiyyət geniş məlumatlandırılacaq, şəhər sakinlərinə, xüsusən də gənclərə və yeniyetmələrə Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədləri, sərhəd mühafizə tarixi, dövlət sərhədinin mühafizəsində təbii olunan hərbi və döyüş texnikası, səhərlər və xüsusi sərhəd mühafizə avadanlığı haqqında ətraflı məlumat verəcək.

Tədbirdə DSX-nin döyüş və zirehli texnikası, uçan vasitələr, pilotsuz uçan aparatları, sərhəd gözetki qamirləri, ən müasir silah və sursatları, sərhəd mühafizə və digər xüsusi hərbi avadanlıqlar, dövlət sərhədinin mühafizəsində istifadə olunan mühəndis-texniki qurğular, sərhəd nəzarəti texnikası nümayiş olunacaq. Tədbir iştirakçılara hərbi və döyüş texnikası ilə bilavasitə tanış olmaq, onların üzərində şəkli çəkmək, səhərlər mətbəxində əsgər yeməyindən dadmaq, interaktiv tirdə atcaqmaq, qısa müddət ərzində özlərini sərhədçi kimi hiss etmələri üçün şərait yaradılacaq.

Tədbir çərçivəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin nümunəvi hərbi orkestri, rəsım ansamblı və "NUR" vokal-instrumental qrupu geniş konsert programı ilə çıxış edəcək.

Saat 09:00-dan 14:00-dək keçiriləcək tədbirə giriş sərbəstdir. Dövlət Sərhəd Xidməti şəhər sakinlərinə və paytaxtımızın qonaqlarını bu tədbirdə iştiraka dəvət edir.

Beynəlxalq ələn

Tramp Makronu ABŞ-ın siyasətinə qarışmaqda ittiham edir

ABŞ Prezidenti Donald Tramp Fransa lideri Emmanuel Makronu Vaşinqtonun İran siyasətinə qarışmaqda ittiham etmişdir. Ağ evin başçısı fikrini Twitter sosial şəbəkəsində ifadə etmişdir.

Tramp sosial şəbəkədəki sahifəsində qeyd etmişdir ki, "bilərəm, Makron, hamı kimi, yalnız yaxşılıq istəyir, amma heç kimin Birləşmiş Ştatların arxından danışmaq haqqı yoxdur". O, əlavə etmişdir ki, "heç kim heç bir halda bizi təmsil edə bilməz". ABŞ Prezidenti həmçinin qeyd etmişdir ki, İran ciddi maliyyə çətinlikləri ilə üzlaşıb. Onun iddiasına görə, Tehran Vaşinqtonla dialoqa hazırdır, "amma bizi əsaslız yərə təmsil edənlərən, o cümlədən Fransa Prezidenti Makronun ziddiyyətli siqnalıdır". "Frans Press" agentliyi xəbər verir ki, Fransa lideri İran Prezidenti Həsən Ruhani ilə daimi təmasdadır. Makron İrəni həmçinin nəzərinə qarşıdirmışdır ki, Vaşinqtonla Tehran arasında münasibətləri qaydaya salmaq üçün vasitəçi rolunu oynamağa hazırdır.

Pakistan Hindistanla mədəni əlaqələri dayandırır

Kəşmir problemi ilə əlaqədar Pakistanla Hindistan arasında münasibətlərin gərginləşməsi fonunda İslamabad qonşu ölkə ilə mədəni əlaqələri tamamilə kəsmək qərarına gəlmişdir. Pakistan Baş Nazirinin informasiya və tələyayım məsələləri üzrə xüsusi müşaviri Firdus Aşiq Avın bildirmişdir ki, hökumət mədəniyyət sahəsində əvvəllər planlaşdırılmış bütün birgə tədbirləri ləğv etmişdir.

Avan məlumat vermişdir ki, ölkənin Milli Təhlükəsizlik Şurası indiki ideologiya ilə mübarizə aparmaq üçün xüsusi idarənin yaradılması haqqında qərar qəbul etmişdir. Onun fikrincə, hind materialları yan təbliğatdan ibarətdir və Pakistan gənclərinin beynini zaharlayır.

Bir neçə gün əvvəl Pakistan ölkənin kinoteatrlarında hind filmlərinin nümayişini qadağan etmişdir.

İtaliya Baş Nazirinin müavini növbədənəknər seçki tələb edir

İtaliya Baş Nazirinin müavini Matteo Salvini bildirmişdir ki, parlament çoxluğu olmadığından ölkədə qanunvericilik orqanına növbədənəknər seçkilər keçirmək lazımdır. Bu barədə "Röyter" agentliyi xəbər verir.

Salvininin dediyinə görə, koalisiyaya daxil olan iki partiya tez-tez kompromisə gələ bilmir və ona görə də "dərhal seçicilərin səslərini özlərinə qaytarmaq lazımdır". O, əlavə etmişdir ki, parlament zəruri prosedurları həyata keçirmək üçün gələn həftə çağırılmalıdır.

B İ L D İ R İ Ş

Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidmətinin dəftərxana mallarının (LOT 1) satın alınması məqsədilə 01 may 2019-cu il tarixdə elan etdiyi açıq tenderdə Tender komissiyasının qərarına əsasən "Lotus Co" MMC tenderin qalibi elan edilmiş və qalib təşkilatla müvafiq müqavilə bağlanmışdır.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

"Bakı Metropoliteni" QSC tərəfindən 05.07.2019-cu il tarixdə keçirilmiş 1 LOT üzrə müxtəlif növ kəbellərin açıq tender üsulu ilə satın alınmasına dair müsabiqənin qalibləri - "İnterkabel" firması ƏDV daxil 1103886,46 manat (bir milyon yüz üç min səkkiz yüz səksən altı manat 46 qəpik), "Sumqayıt Texnologiyalar Parkı" MMC ƏDV daxil 756732,82 manat (yeddi yüz əlli altı min yeddi yüz otuz iki manat 82 qəpik) və "GÖKNUR BAKI LTD" MMC ilə ƏDV daxil 1250923,19 manat (bir milyon iki yüz əlli min doqquz yüz iyirmi üç manat 19 qəpik) məbləğində 08.08.2019-cu il tarixdə müvafiq sətinalma müqavilələri imzalanmışdır.

Tender komissiyası

Hərbi Hava Qüvvələrinin qəzaya uğrayan "MiQ-29" təyyarəsinin bəzi hissələri tapılıb

Hərbi Hava Qüvvələrinin gecə təlim-məşq uçuşu keçirən zaman qəzaya uğramış "MiQ-29" təyyarəsinin Xəzər dənizində düşüdüğü ərazi avqustun 8-də aşxam saatlarında müəyyən edilib.

Müddafie Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, aidıyyetli dövlət qurumlarının və xidmətlərin

nümayəndələrinin, eləcə də axtarışlara cəlb edilən türkiyəli mütəxəssislərin iştirakı ilə görülən təxərrüsatnamaz tədbirlər nəticəsində təyyarənin bəzi hissələri sudan çıxarılıb.

Hazırda təyyarənin əsas hissəsinin dənizdən ibidən çıxarılması üzrə hazırlıq işləri görülür.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru, professor Həyri Məmmədov ailəsi ilə birlikdə Azərbaycan Dövlət Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin prezidenti Yasif Nəsirovun həyat yoldaşı

"Mətanət A" Şirkətlər Qrupunun Müşahidə Surasının sədri Elxan Bəşirov və şirkətin kollektiv Lərik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rövşən Bağırova anası

Siracəddin Rüstəmov Qobustan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Məmmədova əzizi

ÜZAFƏ NƏSİROVANI
vəfatından kədərəndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

NURİDƏ BAĞIROVANI
vəfatından kədərəndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ELNUR NUHOVUN
vəfatından kədərəndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

<p>BAŞ REDAKTOR</p> <p>Bəxtiyar SADIQOV</p>	<p>Ünvan</p> <p>AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə</p> <p>e-mail: secretary@azerbaijan-news.az, az.reklam@mail.ru, azerbaijan-news@mail.ru, www.azerbaijan-news.az</p>	<p>Telefonlar</p> <p>Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Fotolüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Məhsulət - 539-59-33, Fəks - (+994 12) 5398441</p>	<p>Qeydiyyat nömrəsi 1</p> <p>"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnmə, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir</p>	<p>Rəsmi sənəd və çıxışlarda sətınlanılənrlə barabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılardakı fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir</p> <p>Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır</p>	<p>Gündəlik qəzet</p> <p>Tiraj 9002</p> <p>Sifariş 2610</p> <p>Qiyməti 40 qəpik</p>
---	--	---	--	--	---